

politička misao

Zagreb 1992.

Vol. XXIX

No. 4

str. 1—161

Časopis
za političke
znanosti

D-6311

ISSN 0032-3241

UDK 32 (497.13) (05) *54—03* (048) = 20

Sadržaj

Demokratski ideal i povijesno iskustvo

Uvod

str. 3

Peter Kielmansegg ¹

Demokratski ideal i povijesno iskustvo

str. 4

Zvonko Posavec

Shvaćanje demokracije u razvitku Jugoslavije 1918—1980

str. 11

Hans Buchheim ²

Ustavna država i demokracija

str. 19

Ivan Padjen

Ustavnost i demokracija u današnjoj međunarodnoj zajednici

str. 25

Egbert Jahn ³

Demokracija i nacionalizam — jedinstvo ili protuslovlje?

str. 48

Franjo Zenko

Demokracija i nacionalna država

str. 70

Hermann Lübbe ⁴

Demokracija i tehnokracija ili političko odlučivanje i stručnjačko znanje u suvremenoj civilizaciji

str. 77

1182-1

Davor Rodin

Liberalna demokracija i rat

str. 88

Nenad Zakošek

Demokracija i socijalizam između komplementarnosti i kontradikcije

str. 101

Erich Weede

Demokracija i kapitalizam

str. 109

Ante Pažanin

Svjetskopovijesni smisao demokracije i predstavništvo naroda

str. 116

Povodom 30 godišnjice Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu

---

Riječ dekana

— Tomislav Jantol

str. 130

Ante Pažanin

Studij politike i duh naroda

str. 136

Kronologija

Ksenija Jurišić

Kronologija najvažnijih zbivanja u Republici Hrvatskoj u razdoblju listopada—studeni—prosinac 1992. godine

str. 139

Osvrti, prikazi, recenzije

Mojmir Križan

Um, modernizacija i društveni poreci sovjetskog tipa. Jedna kritička interpretacija boljševičke ideologije

— Nenad Zakošek

str. 142

David Butler and Austin Ranney (ed.)

Electioneering

— Štefica Deren-Antoljak

str. 145

Martyn Rady

Romania in Turmoil

— Đurđica Podunajec

str. 148

Vlatko Mileta

ABC Europske zajednice

— Ivan Vuković

str. 152

J. Fiske, J. Hartley

Čitanje televizije

— Mario Plenković

str. 155

Slavko Kulić

Kritičko-teorijski osvrt na ekonomske i političke strukture nove Europe

— Fahrudin Novalić

str. 158

Slobodan Elezović

Povijesni razvoj komuniciranja

— Juraj Plenković

str. 160

UVOD

U okviru proslave tridesete godišnjice Fakulteta političkih znanosti, u suradnji s Odsjekom za političke znanosti iz Mannheima i Goethe-Institutom iz Zagreba, organizirali smo simpozij pod naslovom *Demokratski ideal i povijesno iskustvo*, Bilanca na kraju 20. stoljeća.

Demokracija je jedna od velikih tema ovog stoljeća koje je na kraju. Ono se može prikazati kao pobjednički pohod demokracije kroz katastrofe — od rušenja posljednjih tvrđava *ancien régimea* u prvom svjetskom ratu do sloma totalitarnog socijalizma krajem osamdesetih godina. Ono se može opisati kao sukob dviju suprotstavljenih koncepcija demokracije, ustavnodržavne Zapada i totalitarne Istoka, koji traje sedamdeset godina, od oktobarske revolucije do faktičkoga opoziva tada započetoga eksperimenta. Ono se može prikazati, osobito njegova druga polovina, i kao, velikim dijelom propali, pokušaj da se ideja i ustavni oblik demokracije nastali i sazreli u evropskom kulturnom prostoru presade na sve kontinente i kulturne prostore. Neizvjesno je gdje je povijest demokracije na kraju dvadesetoga stoljeća, unatoč jednoznačnim iskustvima što ih je ono donijelo. Osobito je neizvjesno kako će se politički sustav demokracije potvrditi u izvanrednim, egzistencijalnim izazovima pred kojima se nalazi čovječanstvo. Ne vjerujemo da su okončane načelne rasprave o tome što je demokracija i kako se ona može ozbiljiti.

Skup je održan od 15. do 17. listopada 1992. u Zagrebu, a pored referenata, čija izlaganja donosimo u ovom broju, na njemu su sudjelovali brojni znanstvenici iz Splita, Zadra i Rijeke. Ovom prilikom posebno se želimo zahvaliti gospođi dr. Kristin Völker, direktorici Goethe-Instituta, koja nam je financijskom pomoću omogućila ne samo održavanje simpozija nego i izlaženje ovoga broja *Političke misli*. Zahvaljujemo također ministarstvu znanosti, tehnologije i informatike kao i Zakladi Alexander von Humboldt, čija nam je financijska pomoć bila neophodna u održanju ovog simpozija.

Redakcija